הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שנא שנב

לְחַבֵּר יָדוֹ אֲלֵיהֶם וּלְקַבֵּל הַמַּיִם, וּכְגוֹן (ח) שֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְהֵן לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, [ג]אֲבָל אִם (ט) יֵשׁ בָּהֶן (נ) אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, אוֹ (י) * [ד]אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶם אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְהֵן לְמַעְלָה (ז) מֵעֲשָׂרָה, אָסוּר:

שנב הַקּוֹרֵא בְּסֵפֶר וְנִתְגַּלְגֵּל מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]הַקּוֹרֵא בְּסֵפֶר (ב) עַל הָאִסְקַפָּה, (ג) וְנִתְגַּלְגֵּל רֹאשׁ הָאֶחָד מֵהַסֵּפֶר מִיָּדוֹ (ד) וְנִשְׁאַר רֹאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ, גּוֹלְלוֹ אָצְלוֹ (ד) אֲפִלּוּ נִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, (ה) [ב]וַאֲפִלּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְהָאִסְקַפָּה (ו) בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, (ז) מְשׁוּם בְּזָיוֹן כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ הִתִּירוּ. הַגָּהּ: (ח) * דְּרַבִּים דָּרְסֵי עַל הָאִסְקַפָּה. וְדַוְקָא כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ, (ט) אֲבָל בִּשְׁאָר דְּבָרִים אָסוּר אֲפִלּוּ לֹא נָפְלוּ (י) אֶלָּא לְכַרְמְלִית (המגיד פרק ט״ו (הכ״פ) ורשב״א (עירובין נ״ח. ד״ה ס״ו)): **ב** [ג]הָיָה קוֹרֵא בּוֹ (יא) עַל הַגַּג, וְנִתְגַּלְגֵּל רֹאשׁוֹ הָאֶחָד מִיָּדוֹ, עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ (ג) לַעֲשָׂרָה טְפָחִים הַתַּחְתּוֹנִים הַקְּרוֹבִים לָאָרֶץ, (יב) גּוֹלְלוֹ

ג בְּרֵיְיתָא שָׁם.
ד שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה ומן הצינור) כְּפִי שִׁיטָתוֹ.
א מִשְׁנָה בְּעֵרוּבִין צ״ז (ע״ב).
ב כְּאוּקִימְתָּא דִּגְמָרָא שָׁם בְּגֵמָרָא צ״ח (ע״א), וְכֵן כָּתְבוּ הָרַי״ף (לב.) וְרֹא״ש (פ״י ס״ג). ג מִשְׁנָה וּכְאוּקִימְתָּא דִּגְמָרָא שָׁם (צח:) דְּמַתְנִיתִין בְּלָה רַבִּי יְהוּדָה הִיא.

בֵּאוּר הַגְּרָ״א

(ג) **אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה.** דְּהַיְנוּ כַּרְמְלִית: (ד) **מֵעֲשָׂרָה.** דְּגָזְרִינַן שְׁמָא יְהֵא רָחָב אַרְבָּעָה וְהָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד וְאָסוּר, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה):

א (ה) **וְנִשְׁאַר.** וְאִם לֹא, אֲפִלּוּ בְּכַרְמְלִית אָסוּר. בַּ״ח, מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):
ב (ו) **לַעֲשָׂרָה.** דְּהָוֵי מָקוֹם פָּטוֹר, אֲבָל הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טְפָחִים, שָׁם הָוֵי רְשׁוּת

בֵּאוּר הֲלָכָה

וְעַל כֵּן, הַסּוֹמֵךְ עַל הַשּׁוּר וְשָׁלַח עָרוּךְ בָּזֶה בְּוַדַּאי לֹא הִפְסִיד:

*** אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְהֵן לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אָסוּר.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״י) דְּגָזְרִינַן אַשּׁוּ מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה. וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף דְּלִדְעַת הָרַמְבַּ״ם (שבת פט״ו ה״ג) מַתִּיר בָּזֶה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא רָחוֹק שְׁלֹשָׁה מִן הַגַּג, אַף שֶׁהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֵיזֶל לְטַעֲמֵיהּ דְּפָסַק כְּשִׁיטַת רַשׁ״י וְהַתּוֹסָפוֹת שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה, וְכַנַּ״ל. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה לְדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אַמַּאי לֹא גָּזְרִינַן בְּכָל מָקוֹם בְּעֻמּוּד שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לָאֲסֹר הַשַּׁלְטוּל מִמֶּנּוּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים מִשּׁוּם גְּזֵרָה דִּיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְאִפְשָׁר לוֹמַר, דְּבָזֶה חִיְּישִׁינַן טְפֵי מִשּׁוּם דִּלְמָא אֵין בּוֹ מְחִיצוֹת וְיָבוֹאוּ לְהָקֵל בָּזֶה:

*** דְּרַבִּים דָּרְסִי. הִנֵּה הַמְחַבֵּר לֹא זָכַר רַק אוּקִימְתָּא רִאשׁוֹנָה דְּרַבָּה, דְּמַתְנִיתִין מְיִירֵי בְּאִסְקַפָּת רְשׁוּת הַיָּחִיד וּכְשֶׁהִיא נִדְרֶסֶת,** וְלָכֵן הִתִּירוּ, וְאַזַּיל לְשִׁיטָתוֹ בְּבֵית יוֹסֵף שֶׁהִסְכִּים לְדַעַת הָרַ״ן (לב.) דְּמַדְחֵי תַּרוּצָא דְּאַבַּיֵי מֵהֲלָכָה, וְסוֹבֵר דַּאֲפִלּוּ תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת אָסוּר בְּאִסְקַפָּה שֶׁאֵינָהּ נִדְרֶסֶת, וַאֲפִלּוּ בְּאִסְקַפַּת כַּרְמְלִית וַאֲרַכָּה, וְטַעְמוֹ, מִשּׁוּם דְּהָרֹא״ש (עירובין פ״י ס״י ג) סוֹבֵר כְּהָרַ״ן (שם לב. ד״ה הא), מִדְּהָעֲתִיק דְּבָרָיו, וְגַם מִסְּתִימַת הָרִי״ף (שם) מַשְׁמַע גַּם כֵּן קָצַת הָכִי. **אֶמְנָם חִפַּשְׂתִּי וּמָצָאתִי הָרַבָּה רִאשׁוֹנִים שֶׁהוֹלְכִים כְּשִׁיטַת הָרַמְבַּ״ם** (שבת פט״ו הכ״א) **שֶׁהַתַּרוּצָא דְּאַבַּיֵי לַהֲלָכָה, שְׁמוּקִים לְמַתְנִיתִין דְּאִסְקַפַּת כַּרְמְלִית [דְּהַיְנוּ שֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְאֵין דּוֹרְסִים עָלֶיהָ, וְיֵשׁ נִפְקָא מִנָּהּ בֵּין נִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וּבֵין נִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת],** הֲלֹא הַמָּה הַתּוֹסָפוֹת (שבת ק. ד״ה אחזתו) וְהָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו עַל שַׁבָּת (ק. ד״ה אמר ליה) וְהַמְּאִירִי שָׁם (ד״ה זרק), וְכֵן הוּא בְּאוֹר זָרוֹעַ (עירובין ח״ב סי׳ ב׳), וּמְצָאתִי שֶׁגַּם הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּעֵרוּבִין כָּתַב תַּרוּצָא דְּאַבַּיֵי לְעִקָּר, וְכֵן הִסְכִּים הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ עַיֵּן שָׁם. **וְהִנֵּה, לְתַרוּצָא דְּאַבַּיֵי מוּכְרַח הַגְּמָרָא דְּדַוְקָא בְּאִסְקַפָּה אֲרָכָה, דְּאִי לֹא חִיְּישִׁינַן שְׁיָצִיל מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד דֶּרֶךְ הָאִסְקַפָּה בִּלְא הַנָּחָה בֵּינְתַיִם, אֲבָל בִּלְאוֹ הָכִי אָסוּר, וְתָמַהּ הַשַּׁ״ז** (סק״ב) **עַל הָרַמְבַּ״ם אַמַּאי לֹא זָכַר תְּנַאי זֶה, וְעַיֵּן בְּכַ״ח וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א וּבֵית מֵאִיר שֶׁתֵּרְצוּ דְּהָרַמְבַּ״ם מְיִירֵי בְּשֶׁלֹּא הָיָה רְשׁוּת הַיָּחִיד מִצַּד אֶחָד שֶׁל הַכַּרְמְלִית,** וְכִדְמַשְׁמַע קָצַת מִלְּשׁוֹנוֹ שֶׁלֹּא זָכַר שָׁם אִסְקַפָּה כְּלָל **[אֶמְנָם עֲדַיִן קָצַת**

(ז) מְשׁוּם בְּזָיוֹן. דְּמִדְאוֹרַיְתָא אִם זָרַק דָּבָר לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְרֹאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ וְרֹאשׁ הָאֶחָד בְּיַד אֲחֵרִים, כֵּיוָן שֶׁרֹּאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ (ד) וְיָכוֹל לְהַבִיאוֹ אָצְלוֹ, וְאִם כֵּן בְּמָה שְׁמוֹשְׁכוֹ וּמַגְבִּיהוֹ מִן הָאָרֶץ לֹא נָחְשַׁב [דְּאֵין כָּאן הַנָּחָה, כֵּיוָן שֶׁרֹּאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ וְיָכוֹל לְהַבִיאוֹ אָצְלוֹ, וְאִם כֵּן בְּמָה שְׁמוֹשְׁכוֹ וּמַגְבִּיהוֹ מִן הָאָרֶץ לֹא נָחְשַׁב עֲקִירָה], אֶלָּא דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ שֶׁלֹּא יְבֹאוּ לְהָקֵל אֲפִלּוּ הָכָא דְּנָפַל לְגַמְרֵי, וְהָכָא מִשּׁוּם בְּזָיוֹן הִתִּירוּ: **(ח) דְּרַבִּים דָּרְסִי.** וְאֵיכָא בְּזָיוֹן טְפֵי: **(ט) אֲבָל בִּשְׁאָר וְכוּ׳.** הַיְנוּ נַמִּי אֲפִלּוּ כְּשֶׁרֹּאשׁוֹ אֶחָד נִשְׁאַר בְּיָדוֹ אָסוּר לְהַבִיאוֹ אָצְלוֹ: **(י) אֶלָּא לְכַרְמְלִית.** וְהַטַּעַם, דְּגַם בָּזֶה גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִפֹּל לְגַמְרֵי עַל הָאָרֶץ וַאֲפִלּוּ הָכִי יְבִיאֶנּוּ אָצְלוֹ. א]וְדַע שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה (ה) אַחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּין בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּבְרֵשׁוּת הָרַבִּים שֶׁלָּנוּ אֵין לְהָקֵל, דְּכַמָּה פּוֹסְקִים סוֹבְרִין דְּגַם אָצְלָנוּ יֵשׁ רְשׁוּת הָרַבִּים דְּאוֹרַיְתָא וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שמ״ה סָעִיף ז׳: **ב** (יא) **עַל הַגַּג.** מַיְירֵי בְּגַג שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד וְהָיָה לְפָנָיו רְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל כֹּל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טְפָחִים הַתַּחְתּוֹנִים הָוֵי הָאֲוִיר מָקוֹם פָּטוֹר, וְעַל כֵּן גּוֹלְלוֹ אָצְלוֹ: (יב) **גּוֹלְלוֹ אָצְלוֹ.** וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה כֹּתֶל הַבַּיִת מְשֻׁפָּע וְנָח עָלָיו, (ו) אוֹ שֶׁהָיָה נָח שָׁם עַל גַּבֵּי זִיז בֵּין שֶׁהָיָה הַזִּיז רָחָב אַרְבָּעָה וּבֵין שֶׁלֹּא הָיָה אַרְבָּעָה. (ז) וּכְכָל זֶה מֻתָּר לְכַתְּלֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּכֵיוָן שֶׁבּוֹלֵט שְׁלִשָּׁה תּוּ לֹא חָשִׁיב כְּגַג: (ח) **שֶׁאֵין בָּהֶם וְכוּ׳.** דְּחָשִׁיב מָקוֹם פְּטוֹר: (ט) **יֵשׁ בָּהֶן וְכוּ׳.** דְּהָוֵי כְּכַרְמְלִית: (י) **אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶם וְכוּ׳ וְהֵן לְמַעְלָה וְכוּ׳.** דְּגָזְרִינַן שֶׁמָּא יְהֵיהּ בָּהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְהָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד וְאָסוּר:

א (א) **הַקּוֹרֵא בְּסֵפֶר.** כָּל סְפָרִים שֶׁלָּהֶם עֲשׂוּיִים בְּגִלְיוֹן, כְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלָּנוּ: (ב) **עַל הָאִסְקַפָּה.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ הָיְתָה רְשׁוּת הַיָּחִיד, כְּגוֹן שֶׁהִיא גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, וּלְפָנֶיהָ הוֹלֶכֶת רְשׁוּת הָרַבִּים, וּכִדְלִקַמָּן, וְהַטַּעַם אֲמִינָא דִּנְגִיר שֶׁלֹּא לְהָקֵל בָּזֶה לִגְלֹל הַסֵּפֶר אָצְלוֹ, מִשּׁוּם דִּלְמָא נָפַל מִיָּדוֹ כֻּלּוֹ וְאָתֵי גַּם כֵּן לַאֲתוּיֵי אָצְלוֹ דְּשָׁם אֵיכָא חִיּוּב חַטָּאת בָּזֶה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא גָּזְרִינַן בָּזֶה, מִשּׁוּם בְּזָיוֹן כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ. (ג) וְאַף דְּמִבְּאָר בְּסָעִיף ב׳ הַיְכָא דְּעוֹמֵד בְּרֹאשׁ הַגַּג וּלְפָנָיו הוֹלֵךְ רְשׁוּת הָרַבִּים וְנִתְגַּלְגֵּל רֹאשׁ אֶחָד מִן הַסֵּפֶר מִיָּדוֹ עַל הָאָרֶץ דְּאָסוּר לָגֶל אָצְלוֹ מִשּׁוּם גְּזֵרָה זוֹ, הָכָא מַיְירֵי (ד) בְּאִסְקַפָּה שֶׁרַבִּים דּוֹרְסִים עָלֶיהָ, כַּמְבֹאָר בַּהגָּ״ה, וְאֵיכָא בְּזָיוֹן טְפֵי לִכְתְבֵי הַקֹּדֶשׁ, לְכָךְ הִקֵּלּוּ: (ד) **וְנִתְגַּלְגֵּל רֹאשׁ הָאֶחָד וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ג) וְנָח עַל הָאָרֶץ. דְּאִם מְסַלֵּק מִן הָאָרֶץ אֲפִלּוּ מְעַט, לֹא דָּמֵי כְּלָל לִנְפִילָה, וְלֵיכָא לְמִגְזַר מִשּׁוּם נְפִילָה: (ד) **אֲפִלּוּ נִתְגַּלְגֵּל וְכוּ׳.** גַּם כֵּן מֻתָּר לִגְלֹל הַסֵּפֶר אָצְלוֹ, וְלֹא חִיְּישִׁינַן דִּלְמָא אָתֵי לְאַקּוּלֵי לַאֲתוּיֵי הָאַרְבַּע אַמּוֹת אֲפִלּוּ הַיְכָא דְּנָפַל כֻּלּוֹ מִיָּדוֹ דְּאֵיכָא אִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא: (ה) **וַאֲפִלּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים.** וְדַוְקָא הַיְכָא דְּצַד אֶחָד אוֹגְדוֹ בְּיָדוֹ, הָא אִם נָפַל גַּם רֹאשׁ הַשֵּׁנִי לָאָרֶץ, אֲפִלּוּ הַיְכָא דְּנָפַל לְכַרְמְלִית גַּם כֵּן אָסוּר לַאֲתוּיֵי אָצְלוֹ, וְלֹא הִתִּירוּ בָּזֶה מִשּׁוּם בְּזָיוֹן כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ [בַּ״ח וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א)]: (ו) **בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד.** צָרִיךְ לוֹמַר רְשׁוּת הַיָּחִיד:

(ז) מְשׁוּם בְּזָיוֹן. דְּמִדְאוֹרַיְתָא אִם זָרַק דָּבָר לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְרֹאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ וְרֹאשׁ הָאֶחָד בְּיַד אֲחֵרִים, כֵּיוָן שֶׁרֹּאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ (ד) וְיָכוֹל לְהַבִיאוֹ אָצְלוֹ, וְאִם כֵּן בְּמָה שְׁמוֹשְׁכוֹ וּמַגְבִּיהוֹ מִן הָאָרֶץ לֹא נָחְשַׁב עֲקִירָה], אֶלָּא דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ שֶׁלֹּא יְבֹאוּ לְהָקֵל אֲפִלּוּ הָכָא דְּנָפַל לְגַמְרֵי, וְהָכָא מִשּׁוּם בְּזָיוֹן הִתִּירוּ: **(ח) דְּרַבִּים דָּרְסִי.** וְאֵיכָא בְּזָיוֹן טְפֵי: **(ט) אֲבָל בִּשְׁאָר וְכוּ׳.** הַיְנוּ נַמִּי אֲפִלּוּ כְּשֶׁרֹּאשׁוֹ אֶחָד נִשְׁאַר בְּיָדוֹ אָסוּר לְהַבִיאוֹ אָצְלוֹ: **(י) אֶלָּא לְכַרְמְלִית.** וְהַטַּעַם, דְּגַם בָּזֶה גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִפֹּל לְגַמְרֵי עַל הָאָרֶץ וַאֲפִלּוּ הָכִי יְבִיאֶנּוּ אָצְלוֹ. א]וְדַע שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה (ה) אַחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּין בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּבְרֵשׁוּת הָרַבִּים שֶׁלָּנוּ אֵין לְהָקֵל, דְּכַמָּה פּוֹסְקִים סוֹבְרִין דְּגַם אָצְלָנוּ יֵשׁ רְשׁוּת הָרַבִּים דְּאוֹרַיְתָא וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שמ״ה סָעִיף ז׳: **ב** (יא) **עַל הַגַּג.** מַיְירֵי בְּגַג שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד וְהָיָה לְפָנָיו רְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל כֹּל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טְפָחִים הַתַּחְתּוֹנִים הָוֵי הָאֲוִיר מָקוֹם פָּטוֹר, וְעַל כֵּן גּוֹלְלוֹ אָצְלוֹ: (יב) **גּוֹלְלוֹ אָצְלוֹ.** וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה כֹּתֶל הַבַּיִת מְשֻׁפָּע וְנָח עָלָיו, (ו) אוֹ שֶׁהָיָה נָח שָׁם עַל גַּבֵּי זִיז בֵּין שֶׁהָיָה הַזִּיז רָחָב אַרְבָּעָה וּבֵין שֶׁלֹּא הָיָה אַרְבָּעָה. (ז) וּכְכָל זֶה מֻתָּר לְכַתְּלֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ה) עוֹלֹת שַׁבָּת (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ו) אַחֲרוֹנִים: (ז) עוֹלֹת שַׁבָּת: (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב), וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר (בהגהות לשו״ע): (ה) **אֲבָן הָעוֹזֵר וּנְהַר שָׁלוֹם וּבֵית מֵאִיר וְהַגְּרָ״א, עַיֵּן שָׁם שֶׁהוֹכִיחוּ שֶׁהָרַב הַמְּגִיד** (פט״ו הכ״א) **עַצְמוֹ לֹא קַאי אִנָּפֵל לְכַרְמְלִית, כִּי אִם בְּשֶׁעוֹמֵד בְּאִסְקַפַּת כַּרְמְלִית וּלְפָנָיו רְשׁוּת הָרַבִּים [וּמְשׁוּם דִּילְמָא אָתֵי לַאֲתוּיֵי אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאַף שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וּכְסֵפֶר הַקֹּדֶשׁ, בְּשֶׁאֵר דְּבָרִים לֹא חִלְקוּ בֵּין תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת לְחוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, וְכָלְלָה חֲדָא גְּזֵרָה הִיא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָ״א** (עירובין צח. ד״ה אלא אמר), **אוֹ אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְהֵן לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אָסוּר. עַיֵּן** בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״י) דְּגָזְרִינַן אַשּׁוּ מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה. וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף דְּלִדְעַת הָרַמְבַּ״ם (שבת פט״ו ה״ג) מַתִּיר בָּזֶה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא רָחוֹק שְׁלֹשָׁה מִן הַגַּג, אַף שֶׁהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֵיזֶל לְטַעֲמֵיהּ דְּפָסַק כְּשִׁיטַת רַשׁ״י וְהַתּוֹסָפוֹת שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה, וְכַנַּ״ל. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה לְדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אַמַּאי לֹא גָּזְרִינַן בְּכָל מָקוֹם בְּעֻמּוּד שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לָאֲסֹר הַשַּׁלְטוּל מִמֶּנּוּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים מִשּׁוּם גְּזֵרָה דִּיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְאִפְשָׁר לוֹמַר, דְּבָזֶה חִיְּישִׁינַן טְפֵי מִשּׁוּם דִּלְמָא אֵין בּוֹ מְחִיצוֹת וְיָבוֹאוּ לְהָקֵל בָּזֶה:

א * דְּרַבִּים דָּרְסִי. הִנֵּה הַמְחַבֵּר לֹא זָכַר רַק אוּקִימְתָּא רִאשׁוֹנָה דְּרַבָּה, דְּמַתְנִיתִין מְיִירֵי בְּאִסְקַפַּת רְשׁוּת הַיָּחִיד וּכְשֶׁהִיא נִדְרֶסֶת, וְלָכֵן הִתִּירוּ, וְאַזַּיל לְשִׁיטָתוֹ בְּבֵית יוֹסֵף שֶׁהִסְכִּים לְדַעַת הָרַ״ן (לב.) דְּמַדְחֵי תַּרוּצָא דְּאַבַּיֵי מֵהֲלָכָה, וְסוֹבֵר דַּאֲפִלּוּ תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת אָסוּר בְּאִסְקַפָּה שֶׁאֵינָהּ נִדְרֶסֶת, וַאֲפִלּוּ בְּאִסְקַפַּת כַּרְמְלִית וַאֲרַכָּה, וְטַעְמוֹ, מִשּׁוּם דְּהָרֹא״ש (עירובין פ״י ס״י ג) סוֹבֵר כְּהָרַ״ן (שם לב. ד״ה הא), מִדְּהָעֲתִיק דְּבָרָיו, וְגַם מִסְּתִימַת הָרִי״ף (שם) מַשְׁמַע גַּם כֵּן קָצַת הָכִי. **אֶמְנָם חִפַּשְׂתִּי וּמָצָאתִי הָרַבָּה רִאשׁוֹנִים שֶׁהוֹלְכִים כְּשִׁיטַת הָרַמְבַּ״ם** (שבת פט״ו הכ״א) **שֶׁהַתַּרוּצָא דְּאַבַּיֵי לַהֲלָכָה, שְׁמוּקִים לְמַתְנִיתִין דְּאִסְקַפַּת כַּרְמְלִית [דְּהַיְנוּ שֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְאֵין דּוֹרְסִים עָלֶיהָ, וְיֵשׁ נִפְקָא מִנָּהּ בֵּין נִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וּבֵין נִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת],** הֲלֹא הַמָּה הַתּוֹסָפוֹת (שבת ק. ד״ה אחזתו) וְהָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו עַל שַׁבָּת (ק. ד״ה אמר ליה) וְהַמְּאִירִי שָׁם (ד״ה זרק), וְכֵן הוּא בְּאוֹר זָרוֹעַ (עירובין ח״ב סי׳ ב׳), וּמְצָאתִי שֶׁגַּם הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּעֵרוּבִין כָּתַב תַּרוּצָא דְּאַבַּיֵי לְעִקָּר, וְכֵן הִסְכִּים הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ עַיֵּן שָׁם. **וְהִנֵּה, לְתַרוּצָא דְּאַבַּיֵי מוּכְרַח הַגְּמָרָא דְּדַוְקָא בְּאִסְקַפָּה אֲרָכָה, דְּאִי לֹא חִיְּישִׁינַן שְׁיָצִיל מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד דֶּרֶךְ הָאִסְקַפָּה בִּלְא הַנָּחָה בֵּינְתַיִם, אֲבָל בִּלְאוֹ הָכִי אָסוּר, וְתָמַהּ הַשַּׁ״ז** (סק״ב) **עַל הָרַמְבַּ״ם אַמַּאי לֹא זָכַר תְּנַאי זֶה, וְעַיֵּן בְּכַ״ח וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א וּבֵית מֵאִיר שֶׁתֵּרְצוּ דְּהָרַמְבַּ״ם מְיִירֵי בְּשֶׁלֹּא הָיָה רְשׁוּת הַיָּחִיד מִצַּד אֶחָד שֶׁל הַכַּרְמְלִית,** וְכִדְמַשְׁמַע קָצַת מִלְּשׁוֹנוֹ שֶׁלֹּא זָכַר שָׁם אִסְקַפָּה כְּלָל **[אֶמְנָם עֲדַיִן קָצַת**

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״ב) פסק דבשאר דברים אף לכרמלית אסור.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah